

TOIMINTAKULTTUURI

Mitkä ovat mielestäsi koulunne toimintakulttuurin kehittämisen koulukohtaiset painopisteet? A= alakoulu, Y= yläkoulu, E= erityisopetus

Hyvinvointi ja turvallisuus

- henkilökunnan hyvinvointi
- oppilaiden hyvinvointi
- turvallisuuskansio
- turvallisuuskävelyt
- kiireettömyys -> aikavarannon lisääminen
- KiVa-koulu
- Liikkuva koulu
 - o oppilaat ohjaavat välitunneilla liikkumistuokioita
- työympäristön viihtyisyys -> yhdessä tehden
- ulos luokasta / pulpetista
- avoimen keskustelun / kohtaamisen mahdollistaminen
 - o koti - koulu
 - o henkilökunnan keskuudessa
 - o aikuiset - lapset / nuoret
 - o osallistaminen - oppilaskyselyiden tulokset esiin ja hyötykäyttöön -> unohtuvat helposti
- (a/y)**
- rakenteelliset ratkaisut
 - o yhteiseen suunnitteluun, yhteisopettajuuden kehittämiseen
- SISÄILMAONGELMAN KORJAAMINEN
- kummitoiminta
- yhteistyö eri luokka-asteiden välillä (esim. 1. + 6. lk:t)
- turvallinen arki **(a/y)**
- välituntiaikojen porrastaminen, jolloin oppilaat ryhmäytyvät paremmin -> vähemmän riitojen selvittelyä -> toisaalta välituntivastuu lisääntyy
- jengiytymisen estäminen
- työssä jaksamisen tukeminen
- avustajien määrä
- koulun yhteisen linjan noudattaminen
 - o sitoutuminen sääntöihin (esim. välituntisäännöt tai positiivisen vuorovaikutuksen toimintakulttuuri) **(a/y)**
 - o vaihtelevat puuttumistavat ongelmatilanteissa hämmentävät **(a/y)**
 - o kasvatuskeskustelun käytännöt vaihtelevat **(a/y)**
 - o Koko koulun yhteinen toimintakulttuuri - ”MEIDÄN KOULU”. Kaikki opettajat ja oppilaat sitoutuvat toimimaan samojen sääntöjen ja toimintaperiaatteen mukaan
- kestävä kehitys
- toisten kunnioittaminen ja suvaitsevaisuus

Vuorovaikutus

- vuorovaikutus kehittämisen pääpainopisteenä toimintakulttuurissa

- "vanhojen" opettajien ns. muutosvastarintaa
- yhtenäiskoulun haasteet -> miten luoda yhteisöllisyyttä?
 - o oppilaat usein joustavampia kuin opettajat
- toiminnalliset alueet yhteisiä kaikille oppilaille alakoulusta yläkouluun (piha jne.) -> madaltaa rajoja luokka-asteiden välillä

Oppilaskunta

- yleensä aktiivinen
 - o miten muut oppilaat aktivoidaan?
- vihreä lippu -toiminta
 - o oppilasryhmä, joka suunnittelee toimintaa: punnitsee ja seuraa biojätteen määrää, valojen päälläoloa ja roskien lajittelua
 - o joka kevät oppilaille kysely Vihreä lippu -asioista
- oppilaskunta suunnitteli liikuntapäivän ja järjesti, toteutti myös
- koko koulun ryhmäytys halloween-tapahtumassa tai pienrasteilla niin, että ryhmissä eri-ikäisiä ja eri ryhmistä -> yhteistyötehtäviä (järjestäjinä oppilaskunta ja tukarit)
- monikulttuurisuus

Arviointi

- oppimistulosten parantuminen
- poissaolojen vähentyminen (niin henkilökunnan kuin oppilaiden)
- ilmapiirin "paraneminen", yhteistyön lisääntyminen

Yhteistyö

- yhteistyö perheiden kanssa (a/y)
 - o esim. koulukorva postilaatikko
 - o vanhemmat leikittävät välitunneilla (a)
 - o helpompaa pienissä kouluissa
 - o vanhemmat kouluun, oppilas kotona
 - o aktiiviset vanhempainyhdistykset
- tiedottaminen/avoimuus sekä koulun sisäisesti että ulospäin koteihin ja yhteistyökumppaneihin
- jaettu asiantuntijuus
- luokkien sekoittaminen
- joustava ryhmäyttäminen
- jaettu suunnitteluvastuu
- koko koulun yhteisopettajuutta pitäisi kehittää
- yksi kerta/kk -> pienten koulujen "terraario", opekokous
- yhteispalaverit, yhteissuunnittelu TÄRKEÄÄ
 - o tiimityö: luokkatasotiimit, koulun kehittämistiimit
 - o tiimillä pitää olla tavoite
 - o tiimityön arviointi sekä seuranta on tärkeää
- yt-ajalla ainekohtainen + luokkakohtainen suunnittelupalaveri
- kansainvälisyys

Tekemisen meininki

- ratkaisukeskeisyys
- ennakointi, punaisen langan löytäminen

- jotta työ ei olisi hajanaista, hallinnantunne säilyy
- oppilaiden ja opettajien taitojen hyödyntäminen opetustuokioissa - pääsee loistamaan + vaihtamaan roolia
- oppiaineteemapäivät - toimintaa & aikaa oppia keskittyen joko projektien tai muun pajatyo-skentelyn avulla.
- Meidän koulussa rehtori on inklusio-myönteinen ja kannustaa työntekijöitä yhteistyöhön ja työssäoppimiseen
- uudet opetusmenetelmät
 - ryhmätyöt, digi-loikka, koodaus ym. koulutukset
- asiakeskeisyydestä oppilaskeskeisyyteen
- tietty vapaus työskentelyssä: ei enää niin tarkkoja ohjeita OPH:sta

”Kokonaisvaltainen pedagogiikka”

- oppilaan, hänen tilanteensa ja puheensa käsitteleminen kokonaisuutena
- oppilaan tunteminen
- oppiaineen sisäinen vuosiluokkiin sitoutumaton opetus
- yksilölliset ”sopimukset” oppilaan kanssa. Eriyttäminen vaikeudet ryhmässä -> kaivataan tukea ja ideoita
- alakoulun ja yläkoulun vahvuuksien jakaminen. Pedagogisia keskusteluja & tukea yhtenäiskoulussa
- Erityisryhmien integrointi -> elinikäinen oppiminen
- joustavat ryhmittelyt -> oppilaskvaihtoja
- mitä muutoksia tulisi arjessa tehdä?

Miten painopisteitä edistetään, kehitetään ja arvioidaan?

Edistäminen

- yhtenäiskoulupäivä: Oppilaita 0-9.-luokilta, vanhemmat, seurakunta
- toiminnallinen pajaripäivä. Oppilaat voivat toimia myös vetäjinä
- samat opettajat ylä- ja alakoululla
- yhteiset projektit: Musikaali (**y**) keväällä -> koko vuosi valmistetaan lavasteita, pukuja ym. valinnaisaineiden tunneilla
- pedagoginen kahvila
- kouluissa suunnitellaan/päätetään lukuvuosikohtaisia painotuksia ja teemoja
- siirrytään yhteisopettajuuteen koko ajan enemmän
- esimiehen toiminta
 - voi määrätä yhteistyöparin tai järjestää lukujärjestykseen yhteissuunnitteluaikaa
- luodaan koululle oppimistiloja, joita voi käyttää monialaisiin oppimiskokonaisuuksiin. Esim. muutetaan luokkahuoneita oppimistiloiksi
- oma nuorisotyönohjaaja 3 päivää viikossa.
- kaikki tapaukset (tappelut ym.) kirjataan ylös ja jatkotoimenpiteille ohjeistus
- selkeät ohjeet ja paikat välituntivalvonnassa ja riittävästi aikuisia paikalla
- monikulttuurisuus
 - oppilaiden puhumat kielet näkyvissä ruokalassa
 - korostetaan tasa-arvoa
 - teemapäiviä, jolloin eri kulttuureita ja esim. juhlista kerrotaan
- hallinnon selkeä työnjako

- näkemyksellisyys
- rehtorin panos

Kehittäminen

- lähdeittävä todellisista tarpeista
- työyhteisöstä lähtevää
- YT:n tehokkaampi käyttö. Aikaa pitää käyttää tehokkaammin suunnitteluun tai päätöksentekoon
- tiedonsiirtoon selkeämpiä rutineja
- kuormittavuustekijöihin kiinnitetään huomiota (koulussa uusi johto)
- tiimien toiminta organisoidumpaa
- perehdyttämiskansio sijaisille
- opettajat avoimempia uusiin toimintatapoihin + sitoutuvat sovittuihin asioihin

Arviointi

- työhyvinvointikyselyt
- palautteet projektin jälkeen
- arvioinnissa on puutteita -> Arviointia keskustelua saisi olla enemmän ja yhteiset pelisäännöt (Miksi yhteistyö on valintakysymys???)
- tilanteiden (käytöshäiriöt, esim. tappelut ym.) määrää seurataan ja sen perusteella arvioidaan tarvetta nuorisotyönohjaajalle

Haasteet toimintakulttuurin kehittymiselle

- opettajien vaihtuvuus voi olla este toimintakulttuurin kehittymiselle
- koulutilat ja sopivien tilojen puute
- aikaresurssit suunnitteluun
 - yhteisen ajan löytyminen
- yhteisopettajuuden henkilökemiat
- suurissa kouluissa / yhtenäiskouluissa esim. 0-9.-luokkien asioiden puiminen/suunnittelu -> kuluu paljon aikaa itseä koskemattomien asioiden kuuntelemiseen
- osa opettajista keskittyy epäoleellisten asioiden puimiseen isossa ryhmässä. -> voisi keskustella kahden kesken
- Isoilla ja pienillä kouluilla on todella erilaisia toimintakulttuureita. Yhteisöllisyys vs. suuressa porukassa yksilönä toimiminen
- jatkuva näyttö vaikein juttu omaksua uudessa OPSissa
- opettajien erilaiset taustat ja näkemykset
- toiminta useammassa rakennuksessa
- työn korvaus

Miten toteutetaan/voitaisiin toteuttaa yhteistyö vuosiluokilla 0-9?

Keinoja ja esimerkkejä

- sekoitetaan oppilaat eri vuosiluokilta/tasoilta työskentelemään yhdessä
- yhteiset projektit
- kerhot
- tukioppilastoiminta, myös yläkoulu-alakoulu välinen esim. TET-jakson aikana yhteistoimintaa
- henkilökohtaisia tukioppilaita nivelkohtiin esim. ensimmäiseen koulupäivään ja siirryttäessä 7. luokalle käytettäisiin esim. 9. luokan oppilaita apuna
- kummitoiminta
- yhteinen oppilaskunnan hallitus
- yhteisiä retkiä – ulos luokasta
- KV- viikko, Unicef kävely YA
- juhlat erinomainen yhteistyön paikka
- pajapäivät ja muut yhteistoimintatuokioiden eskarit+alkuopetus
- teemaviikot ja projektit
- liikuntapäivät: sekajoukkueet isoja ja pieniä
- kansainvälinen yhteistyö – ”koko maailma luokka-huoneena”
- yhteiset säännöt
- lukupiirit
- isot lukee pienille, pienet isoille
- sadutus (iso kirjaa, pienet satuilee)
- isot opettavat pieniä
- isot tutoreiksi; pienten kanssa esim. ruokailemaan
- isompia oppilaita mukaan toiminnallisille tunneille apuopettajiksi
- Liikkuva koulu –toiminnan kautta joissain kouluissa on koulutettu välkkäreitä isommista oppilaista, jotka vetävät pelejä ja leikkejä pienemmille
- yläkoulun oppilaiden liikenneturvallisuusrastit alakoululaisille
- yläkoululaisten työtori → oppilaat auttavat alakoululaisia esim. koneelle kirjautumisessa → yläkoululaisilla työtoripassit, joihin kerätään merkintöjä
- työtori (ilmoitustaulu opehuoneen aulassa ja haetaan apua tarpeen mukaan)
- sähköinen yhteistyö
- vierailut koululla esim. eskarit kävivät yläkoululla tekemässä kemian töitä yläkoululaisten johdolla
- tutustuminen 6. luokalla yläkouluun
- 6-7 nivel: e-oppiasema, seiskat kutsuvat kutoset
- opetustunteja yläkoulussa jo 6. luokan keväällä esim. yksi päivä, tutustuminen opetukseen alakoulussa olisi hyvä tehdä yhteistyötä seuraavan luokan opettajan kanssa 1-2->3-4->5-6->7-9

Erityisopetus

- yleisopetuksen oppilaat opettavat aihekokonaisuuden erityistä tukea tarvitseville/erityisluokan oppilaille
- erityiskoulussa toteutuu luonnostaan, koska oppilaita kaikilta luokilta ja heitä vain vähän
- erityisluokkien inkluusioon tulisi kiinnittää enemmän huomiota koulutasolla
- S2-oppilaat voivat kertoa omasta kulttuuritaustastaan muille

Tilajärjestelyt

- tilat lähekkäin mahdollistavat alakoulun ja yläkoulun yhteistyön
- fyysisesti yksi koulurakennus ja yksi riittävän suuri ja toimiva piha
- tilojen joustava käyttö
- tilojen vaihtoa
- yhtenäiskoulussa helpompi järjestää yhteistyötä
- yksi yhteinen opettajanhuone → henkilöstön tunnettava toisensa muutenkin kuin naamalta
- yhteiset tauot/välitunnit
- yhtenäiskoulut hyviä oppilaantuntemuksen, yhteisopettajuuden ja esimerkin kannalta (vanhemmat oppilaat opettavat nuorempia)
- luokkasijoittelu: luokat esim. 1 ja 9 vierekkäin
- haasteena eri rakennukset, fyysinen sijainti

Opettajat ja rehtorit, oppisisällöt

- rehtorit sopivat yhteisistä tapahtumista ja antavat aikaa suunnittelulle
- kaksoispätevyydet
- yhteiset opettajat
- opettajanvaihto alakoulu-yläkoulu
- rehtorivaihto
- erityisopettajat käyvät tutustumassa tuleviin opiskelijoihin etukäteen
- voisivatko opettajat opettaa toisiaan eri kouluasteilla
- opettajatkin enemmän sekaisin: yläkoulun opet alakouluun ja päinvastoin
- edellyttää aikuisten yhteistyötä, vaatii johtajuutta ja suunnitteluajan mahdollistamista
- oppiaineitten yhteistyötä opettajien kesken esim. oppisisällöistä, aika pitäisi kirjata ylös, eli sopia etukäteen
- laaja-alaiset oppimiskokonaisuudet → aineen- ja luokanopettajien yhteistyö
- samat teemat toistuvat/kertautuvat eri vuosiluokilla → yhteistyötä
- voisiko taito- ja taideaineissa laittaa enemmänkin sekaisin vuosiluokkia (ei pelkkinä pajapäivinä yms.)
- opettajien koulutuksen yhtenäistäminen
- tiimit ja vastualueet
 - o aineenopettajatiimit
 - o kiinnostuksen mukaan – oma mielenkiinto
 - o tiiminvetäjät vastaavat
 - o tiimeillä myös päällekkäiset yhteiset kokoontumisajat YA

Haasteita ja kysymyksiä

- yksintekemisen kulttuurista yhteistyöhön – vaikea rasti opettajille, yläkoulun ainejako aiheuttaa kankeutta yhteistyössä ja laaja-alaisissa kokonaisuuksissa
- iso ongelma opettajien vastahakoisuus yläkoulussa: aineenopettajien haluttomuus ”uhrata” tunteja oppiaine- ja luokkarajat yhdistävään opetusjärjestelyyn
- mistä aika suunnitteluun?
- opettajille tarvitaan YH-aikaa järjestellä toimintaa ja suunnitella tapahtumia yli ainerajojen
- onko kertaluonteisista käynneistä hyötyä, mistä aika suunnitteluun ja toteutukseen → onko kannattavaa?

- rakenteiden muuttaminen, aineenopettajajärjestelmä → miten kaksoiskelpoisia opettajia voidaan hyödyntää, sillä aineenopettajille taataan tunnit
- yhteisopettajuus: esteenä VES, kokonaistyöaika, pätevyysvaatimukset
- tiedonsiirtoon kunnan konkretiaa ja tiedon pitäisi aidosti välittyä luokka-asteilta toisille
- Missä onnistuneet yhtenäiskoulut?
- Millä 0-9 yhteistyötä perustellaan? Tarvitaanko? Miksi? Tavoitellaanko vain taloudellista hyötyä?

Muut

- taideaineissa helpompaa, muilla luottamus siihen, että projektin aikana opitaan jotain hyödyllistä pienempi
- motivaatiota ja innostusta lisäävä toiminta
- tutustutaan hyvin eskareihin ennen kuin tulevat ekalle
- joustava esi- ja alkuopetus
- joustavat ryhmittelyt oppilaiden osaamisen ja mielenkiinnon mukaan
- vuorovaikutustaidot kehittyvät pienillä sekä isoilla oppilailla yhteistyössä
- yhteistyölle tarvitaan aikaa ja arvostusta
- yhteistyö on luontevaa, kun siihen tottuu mahdollisimman aikaisessa vaiheessa
- yhteistyön tulee olla merkityksellistä, eikä vain yhteistyötä yhteistyön vuoksi

Miten toteutetaan/voitaisiin toteuttaa yhteistyö esiopetuksen, varhaiskasvatuksen ja toisen asteen kanssa

Eri luokkatasojen, opiskelijoiden ja oppilaitosten yhteistyö

- toisen asteen valmistamien esitysten vieminen perusopetukseen
- isompien esitykset pienille
- vanhojentanssien esittäminen
- Varalan urheiluopiston opiskelijat ohjaavat tuokioita pienille
- lukion liikuntakurssi opetti alakoululaisille liikuntaa
- valinnaisia liikunnan kursseja, joissa yläkoulu, ammatillinen tai lukioaste opettaisivat eskareita
- ammattikoululaisten pajat esikoulussa: kokkipajat (terveelliset välipalat), puuseppäpaja (erilaiset puumateriaalit askartelussa), ohjelmointipaja (yksinkertaiset komennot ja käskyt), liikuntapaja (leikit, pelit)
- vaihto-opiskelijat voisivat enemmän käydä alakoulun puolella kielten tunneilla (saman ikäisten kanssa puhuminen esim. englannin kielellä)
- isompia voisi käyttää enemmän mallina ja kertomassa sosiaalisista taidoista
- jatkuvuuden näyttäminen pienille lapsille – isot lapset opiskelevat tätä ja pienet tätä
- ”työtori” = vapaaehtoisten oppilaiden käyttäminen apuna eri luokka-asteilla
- yhteistyö toisen asteen ja työelämän kanssa alkaisi jo aiemmin (6lk. →)
- kädentaitojen ohjaus pienemmille
- musiikkituokioiden ohjaaminen
- alakoulun yläkouluun tutustuminen
- pienempien vierailut esim. leipomopuolen opiskelupaikkoihin
- pienten vierailut Ahlmannilla
- tapahtumat, joissa ryhmät sekoitettu (eri-ikäisiä samassa)
- lasten talo: 0lk.-2lk. (A)
- yhdysluokat 0-2 (A)
- eskari, 1.lk ja 2.lk yhteiset projektit (A)
- kakkoset lukivat eskarilaisille satuja/opettivat ulkoleikkejä (A)
- sekaryhmissä tokat – eskarit tarinoita (A)
- yllin tunnit sekaryhmissä 0-2 luokkalaiset (A)
- esikoulu – ykkös-yhteistyö painotetaan kevään puolelle kun ykköset on jo kasvaneet koululaisiksi (eskareiden pitää saada kasvaa eskareiksi ennen kouluharjoittelua) (A)
- 0-1 joustoluokka (A)
- monialaisten aineiden opintojakso: koulun ympäristö (A)
- eskarit mukana koulun juhlissa, retkillä (A)
- kummitunteja, yhteisiä juhlia, oppilaskunnan tapahtumat (A)
- koulupolun yhteiset tapaamiset, kohtaamiset
- vanhempainyhdistysten tapahtumat yhdistämässä esikoululaisia ja peruskoululaisia (A)
- ristiinopettamista jo kutosen/eskarin ym. aikana, jotta todelliset tilanteet tulevat näkyviin (A)
- S2 entiset opiskelijat tulevat kertomaan koulutusmahdollisuuksista (Y)
- 9lk:t tutustumiskäynneillä 2. asteen oppilaitoksiin (Y)
- opintoihin tutustuminen varhaiskasvatuksessa yhteistyössä toisen asteen kanssa
- yläkoulussa voisi suorittaa jo lukion kursseja (Y)
- lukiosta teemapäivät yläkouluun (Y)
- lukion ja ammattiopiston yhteistyön edelleen kehittäminen (Y)
- joustavia oppitunteja jo 9-luokalla, oppilas voi suuntautua haluamalleen linjalle (Y)

- työharjoittelijat eri aloilta (ensiapukoulutus, lähihoitajat yms.)

Opettajien välinen yhteistyö

- yhteisopettajuus, esiopettaja ja 1.lk:n ope → työpariajattelu (edellyttää ennakkosuunnittelua ja resurssien suunnittelua)
- eskariopet osallistuvat koulun opettajakoulutuksiin → yhteiset kokoukset, yhteiset tilat tukevat nivelvaiheessa
- opet vaihtavat ryhmiä
- opettajavaihto ja sen mahdollistaminen (alakoulun ja yläkoulun opettajat voisivat vaihtaa esim. päiväksi paikkaa toistensa kanssa, samoin varhaiskasvatus ja alakoulu, yläkoulu ja lukio)
- yhteisen punaisen langan sopiminen
- siirtopalaverit
- kokoonnutaan säännöllisesti tietyinä työaikana (yhteissuunnittelu viikoittain, säännöllisesti)
- järjestetään aikaa oppilaiden kohtaamiseen työkavereiden kesken
- edellyttää yhdessä sovittuja yhteisiä toimintamalleja, vakiintuneita käytänteitä
- esimiesten vastuu käytännön toteutuksesta? Esim. yhteistyön rakenteen suunnittelu rehtorilla ja opettaja- ja luokkaryhmällä käytännön toteutus
- opettajien välisiä raja-aitoja tulisi murtaa, esimerkiksi sama palkka kaikille vähentäisi kränää

Eskari ja peruskoulu toisiaan lähellä

- alkuopetus ja perusopetus lähellä toisiaan fyysisesti (ennakkoon tutustuminen kouluun antaa eskarilaisille pehmeän laskun koulun toimintakulttuuriin)(A)
- yhteisten tilojen käyttö – koulu tulee tutuksi (A)
- eskarit fyysisesti kouluun (A)
- eskarit saman hallinnon alla (OVTES) (A)
- yhteiset tilat, välineet, välitunnit (A)

Työpaikatutustuminen

- TET-jakson kehittäminen
- työelämään tutustuminen varhaiskasvatuksessa yhteistyössä toisen asteen kanssa
- TET-jaksosta osa työelämään tutustumista ja osa oppilaitoksiin
- lukiolaisille esiopetukseen liittyvä kurssi (TET)
- toisen asteen työharjoitteluja esim. iltapäiväkerhoihin
- TET-jaksot siten, että vanhemmat oppilaat/opiskelijat tulevat päiväkoteihin jne.

Nivelvaiheet

- tiedonkulku nivelvaiheessa tärkeää (osallisuuden kulttuuri voi olla erilainen saman kunnan sisällä)
- tehokas tiedonsiirto eri asteiden välillä on oltava selkeämpää (siirtopalavereissa keskitytään usein esimerkiksi luokkajakoihin tms. välttämättömiin järjestelyihin)
- tiedonsiirtohaasteet, pitäisikö tiedot siirtää suoraan yläkoulusta toiselle asteelle (ei huoltajien kautta?)
- oppilashuollon kannalta tärkeitä, että tieto siirtyy alakoulun puolelta yläkouluun (ne jotka ovat välittömästi tekemisissä oppilaan kanssa, saavat tiedon)
- järjestetään tiedonsiirtopalaveri
- miten tieto liikkuu jos vanhemmat kieltävät?

- lukihäiriö tms. voi vielä siirtyä, mutta miten esim. tunne-elämän ongelmat, niin että tukea voisi antaa heti uuden vaiheen alusta asti
- kuntatasolla voi tehdä sopimuksia tiedon siirtämisestä, mutta vaikeampaa jos oppilas siirtyy toiselle asteelle toiseen kuntaan
- nivelvaiheiden alentaminen koulutusasteiden välillä
- tutustumiskäynnit uuteen luokkaan ja luokanvalvojaan (ryhmäyttämistä jo keväällä ennen siirtymää 7. luokalle, nuorisotoimi mukaan)
- yläkoulun luottamusoppilaat ja opot tulevat kertomaan 6.-luokkalaisille
- tutustumisretket eri lukioihin ja ammattikouluihin (Y)
- toiminnan seuraaminen → tutustutaan ennakkoon oppilaisiin
- ”saattohoito” yläkoulusta toiselle asteelle on hoidettava hyvin
- vaativan erityistuen järjestäminen nivelvaiheessa haasteellista
- erityisen tuen oppilaiden saattaen vaihtaminen peruskoulusta

Opettajien ja oppilaiden välinen yhteistyö

- opo näkyvämmäksi koulun arkeen
- erityisopettajan resurssien tuhlausta jos ei voi antaa kuntouttavaa tukea
- liian suorittava, oppiainekeskeinen ja arviointia painottava opettaja ei hyvä
- kohtaaminen ja aito välittäminen
- jokainen oppilas saisi oman kehitystasonsa ja motivaationsa mukaista opetusta → joustavuus opetuksen järjestelyissä (esimerkkinä Espoo)

Henkilöiden ja välineiden välinen yhteistyö

- yhteistyössä pitäisi hyödyntää paremmin teknologiaa (joka suurelta osin puuttuu koulusta)
- olisiko hyvä olla jokin ideapankki, sähköinen järjestelmä josta löytyisi ideoita eri yhteistyömalleihin

Opettajien ääni kuuluville + muita pohdintoja ja kysymyksiä

- koulun arjen toimijoille väylä saada äänensä kuuluville (opettajat ovat asiantuntijoita omassa työssään, eivätkä hallinnon väki)
- toimintakulttuuri on pelkkää sananhelinää, jos kentän ääni ei päätöksentekoon millään tavalla näy arjessa
- toimintakulttuuria ei voida toteuttaa, koska yksiköt ovat liian suuria → lisää määrärahoja ja pienempiä yksiköitä, opettajille palkallista koulutusta
- jengiä ei kiinnosta tehdä OPS:ia yt-ajalla, saisimme paremman opetussuunnitelman, jos saisimme sen teosta palkkaa
- miksi ylipäätään kouluasteet niin kaukana toisistaan? Jos kaikki olisivat yhdessä (fyysisesti/sosiaalisesti) resurssit olisivat rajattomat ja mahdollisuuksia vaikka mihin
- miten on mahdollista tehdä yhteistyötä sekä eskarin että kolmosten suuntaan? Mistä tilat ja muu resurssi? (A)
- eskariyhteistyö Tampereella sekavaa ja riippuu rehtorista
- varhaiskasvatus: antaa lasten olla lapsia, tarvitseeko olla yhteistyötä?
- miksi lukiossa ei ole Työhön tutustumis-kursseja → virhevalinnat jatko-opiskelupaikasta vähenisivät?
- esi- ja alkuopetuksen joustavan tavoitteen haasteena se, että lasten turvallisuuden tunne vaihtelee, haluavat usein turvallisen saman aikuisen

Miten oppilaat, huoltajat ja muut toimijat/yhteistyökumppanit osallistuvat/voisivat osallistua koulussanne toimintakulttuurin kehittämiseen?

Kouluyhteisö

- kouluyhteisön sisällä tulisi käydä jatkuvaa keskustelua toimintakulttuurista ja suorittaa kriittistä itsereflektointia.
- vihreä lippu-hanke, Liikkuva koulupäivä, Koulun Korva
- koulun arvopohjan määrittäminen opettajien, oppilaiden, huoltajien ja oppilashuollon käydyn keskustelun perusteella (A)
- tapahtumat koululla edistävät yhteisöllisyyttä opettajien ja vanhempien kesken
- pajapäivät, jossa on mukana koko koulun henkilökunta, esillä erilaiset ammatit
- tietoteknisten laitteiden hyödyntäminen yhteistyössä kodin ja koulun välillä
- kollegan työn tunteminen ja arvostaminen
- koulun ilmapiirin ja positiivisella suhtautumisella koulun toimijoihin suuri vaikutus
- vaatii
 - o resursseja työnantajalta
 - o ideoita ja innovointikykyä
 - o avoimuus, hyväksyminen, mielipiteiden kuunteleminen
- yhteisöllinen oppilashuoltotyö

Oppilaat

- oppilaskunnat
 - o aloitteiden tekeminen oppilaista käsin
 - o kaikkien oppilaiden osallistuminen
 - o koulun säännöt
 - o viihtyvyys
- oppilaat mukaan ohjatun välituntitoiminnan suunnitteluun
- teemapäivät: Otetaan myös oppilaat mukaan suunnitteluun, isot ja pienet sekaisin
- oppilaita kuunnellaan koulun arkea koskevissa asioissa ja pyritään siihen, että oppilaiden esiin nostamat asiat toteutuvat myös käytännössä
- oppilaat mukaan oppimisympäristöjen tai käytäntöjen suunnitteluun
- oppilaat suunnittelevat itse opetustuokioita
- kummitoiminta

Huoltajat

- vanhempainyhdistykset: Oppilashuoltoryhmään mukaan myös vanhempien edustus.
- vanhempainyhdistyksen ja oppilaskunnan yhteistyö.
 - o vanhempainyhdistyksen kautta koululle hankittuja: välipala-automaatti, koulutarvikkeita, pihan turvallisuus
- yhteistyö huoltajien kanssa perustuu keskinäiseen luottamukseen ja tasaveroiseen kohtaamiseen.
- vanhempien pitämät kerhot
- vanhempien koulupäivä: vanhemmat tulevat kouluun oppilaina
- koulujen tulisi järjestää vanhempien kanssa kohtaamisia myös epävirallisissa merkeissä, esim. avoimien ovien päivät.

- vanhemmat voisivat tulla esittelemään omaa ammattiaan
- miten motivoida opettajat osallistumaan vanhempainyhdistyksen kokouksiin?
- vanhemmat mukaan koulun toimintaan myös toteuttajina, ei pelkästään vierailijoina
- viestinnälle vanhempien kanssa pitää löytää toimiva foorumi
- pedagoginen kahvila vanhemmille

Muut toimijat

- myös isovanhempien kutsuminen kouluun: ”läksymummo” tai vapaaehtoisten isovanhempien pitämät satutunnit säännölliset osana koulun arkea.
- toimintoja eri toimijoiden kanssa voisi yhdistää, esimerkiksi päiväkotia ja vanhainkoti samoissa tiloissa.
- opettajaopiskelijoiden osallistuminen
- seurakunta, päiväavaukset ja ryhmäyttäminen
- urheiluseurat kannustamassa oppilaita liikkumaan
- kunnan nuorisotoimi
- kirjastot: satutunnit
- museot
- poliisi
- palokunta
- TET-viikot, työelämäpäivät (Y)
- sponsorit
- sosiaalinen media, Wilman ja Helmin hyödyntäminen
- Waltter ry
 - o ilmaista
 - o voi tilata koululle
 - o suvaitsevaisuus ja rasismivastainen toiminta
 - o julkisuuden henkilöitä
- miten tehdä yhteistyöstä houkuttelevaa yrityksille? (Y)
- turvapaikanhakijat
 - o jalkapallon peluuta
 - o näytelmiä, prosessidraamaa
 - o omasta maasta kertomista